

črevca ▶ č'rɛ:ɥce [č're:ɥc (f in č'rɛ:-) s mn. ⟨⟩ ♦ bot. **kurja črevca** *kurja črevca*: 'kurja č'rɛ:ɥce sə plɛ've:ɥ | ☐ ∅ (+ črevce s)

črevo ▶ č'rjɛ:və -a s ⟨mn. č'rɛ:ve [č're:ɥ (f in č'rɛ:-); or. mn. star., redk. č'rɛ:ɥmɛ; or. dv. star., redk. č'rɛ:ɥmɛ) 1. črevo: pə (= u) č'rɛ:vex me z'vija (= š'ra:ɥfa) • a s'te žə 'nɛ:s'lɛ č'rɛ:ve [na 'va:də (f = p'rat) (*ali ste že nesli prat svinska čreva (za klobase)*)? • a ja š_č'rɛ:ɥmɛ žə na'zajz ['va:də? • u mɛ:t'ne č'rɛ:ve 2. *danka [del črevesa]*: č'rjɛ:və me 'pɛ:ča 3. slabš., redk. *pijanec*: "žirj'no:us'kɛ ja č'rjɛ:və ♦ anat. **debelo črevo** *debelo črevo*: 'ra:ka 'mā: na dɛ'bɛ:ɥmɛ č'rjɛ:və ● poud. **vpiti** (= dreti se = kroliti ipd.) **ko črevo a zelo glasno, navadno neartikulirano vpiti**: 'pɔ:p se 'dɛ:ra kə č'rjɛ:və • "ɔ:mrɔ 'pɛs k'rɔ:lɛ (*laja*) kə č'rjɛ:və **b zelo glasno jokati** (☐ ⇒ vpiti ko grešna duša (v vicah)) | |kurja čreval ⇒ kurja črevca ☐ k 2 RITNEK; k 3 ⇒ PIJANEC ☐ + [Tominešek 1903: 22: im. ed. »Črɛv̄, drɛv̄, čúd̄ (rabižo se samo v sing.) sklanjajo se le po ɤ/o- sklanji [...]]

črez ▶ č're:s (in č'rɛ:s) prisl. ⟨⟩ star. *čez* 1. *izraža a gibanje*: 'təle č're:s jə ja pɛ'mā:xɔ • 'dɥo: 'nižə sə 'bairu č're:s nar'dilɛ **b stanje**: 'ja:s_()m 'žə č're:s 2. *izraža presežno mero*: t'rā:mɛ p'rjɛ:več_()re:s mɛ'lijə • č're:z_()a'dɥo:s'tɛ 'mā:m tɛga k're:ga ● ⇒ IMETI koga/kaj na črez ● ⇒ dati komu kaj črez (⇒ DATI¹) ● ⇒ METATI črez ● ⇒ POJATI črez ● ⇒ VREČI črez ● ⇒ ZMETATI črez ● ⇒ ZMENITI se na črez | ⇒ ČREZINČREZ ☐ ČEZ ☐ Plet.

črez ▶ čraz predl. ⟨pred nezvenečimi nezvočniki in pred premorom čras; z naveznimi oblikami č'rjɛ:ž- (= č'ra:ž- = č'ra:z-) + -nɛga čezenj, -nɛ čeznjo, -ne čeznje, čeznju) s tož., star., redk. 1. *čez a [za izražanje gibanja]*: čraz p'ɔ:t ja s'kɥo:ču **b skozi [za izražanje premikanja ali usmerjenosti z ene strani na drugo]**: čraz 'va:knə ja z'le:zla 2. *čez [za izražanje časa]*: čras kākə 'urə m na'zajz 3. *čez [za izražanje presežne mere]*: čraz d've:stɔ 'kil ja 'vā:gaɫə p'rjɛ:se 4. *čez [za izražanje nasprotovanja]*: 'kākə gva'ri č'rjɛ:ž_ne 5. **Bo zaradi [za izražanje vzroka]**: ɥ 'ā:pne sə ga 'va:rglɛ, čras tɔ: ja pa s'lɛ:b gr'ā:tɔ | ☐ ⇒ ČEZ; k 5 ⇒ ZARAD ☐ Plet.

črezinčrez ▶ č're:zənč're:s (in č'rɛ:zənč'rɛ:s) prisl. ⟨⟩ star. *čez in čez [izraža*

zvrhano mero]: č're:zənč're:z_ā'dɥo:z'd' ga 'mā:m | ☐ ⇒ ČEZINČEZ ☐ ∅ (Thesaurus 1987)

črhnti ⇒ MUKSNITI

čriček ▶ č'ričək -čka m živ. ⟨⟩ *čriček*: č'ričək [se ɥg'žā:ša (f = 'pɥo:ja) | ☐ +

črka ▶ 'ča:rka -e ž ⟨⟩ *črka [znak za glas]*: 'ča:rka 'zə ša na'pišə • 'bəl s'vɛ:t'le 'ča:rke bɛ 'ma:glɛ 'da:t na spəmɛ'nɪk • 'ča:rke bɛ 'b'le: za ɥbnə'vɪt | ☐ ⇒ POŠTAB ☐ +

črkovati ▶ čər'kɔ:vət -'kujam nov. ⟨čər'kuj -te; čər'kɔ:vɔ -k'vā:za -ə) nav. *črkovati*: 'nə, čər'kuj 'sɥo:jə j'mɛ: | ☐ +

črn ▶ 'ča:rən -rna -ə prid. ⟨rod. ed. m. sp. -rnɛga) *črn* 1. *[ki je take barve kot ogljel]*: 'ča:rnɛ 'žā:sɛ • 'ča:rna fārba • x'žā:ča sə 'ča:rne 2. **a [ki je temne barve]**: 'ča:rɥ 'dɛm • 'ča:rna 'pairst • 'ča:rne kə'fija (*kava brez dodatka mleka*) • pər'nɛ:s' ut 'pɛ:ka d'vā: 'be:žā k'ruxa pa nɛga 'ča:rnɛga • te 'ča:rən k'rɛx se mɛ z'di 'bɔ:lɛ • 'ča:rna 'mɔ:ka • sə me 'tɛ:plɛ, da sm b'žā: 'čɪšč_()a:rna • 'tā:k 'ča:rən 'pɔ:p ja 'bɛ:ɥ (*temnopolt*) **b [ki ima plodove ali gomolje temne barve]**: 'ča:rɥ 'ribes • 'ča:rna rɛ:tkuca ● ⇒ biti črna ovca • ⇒ črna kuhinja • ⇒ črna župa • ⇒ črn ko murc • ⇒ dobiti črno piko • ⇒ garati ko (črna) živina • ⇒ iti se črnega PETRA • ⇒ premlatiti koga ko (črnega) BIKA • ⇒ to bo pa z belo KRAJDO v črn rajfnik za zapisati | ☐ +

▶ **črno** ▶ 'ča:rne prisl. ⟨⟩ *črno* | < čRN 1-2a|: a 'xɔ:dɛ ša 'ka: 'ča:rne ɥb'lɛ:ča-na? • rɔ'lɛ:te m 'ka: 'ča:rne pra'fā:rɔ • 'kək se pɛ 'm'linɛrjə 'ča:rne ka'di vən z 'ra:jfnɛka! ● poud. **biti (čisto) črno** česa *biti zelo veliko (ljudi, mravelj ipd.)*: 'čɪšč_()a:rne ja b'žə 'nā:rɔda | ☐ +

▶ **črno** ▶ 'ča:rne -nɛga s ⟨⟩ ● čustv. **črno se mi ipd. je naredilo** (: delalo) (**pred očmi**) *zaradi slabosti, razburjenja se mi je zazdelo, da nič ne vidim*: 'ka: 'ča:rne se mɛ ja nar'dɪjə (prad uč'mi), 'tā:k me ja ɥjɛ'zɪjə • sm 'bɛ:ɥ 'žā:čən, da se mɛ ja 'ča:rne 'de:žājə • ⇒ še toliko ne, kot je za NOFTOM črnega | na črno ⇒ na ŠVARC ☐ SSKJ

▶ **črna** ▶ 'ča:rna -e ž ⟨rod. mn. -nɛx)

črnc ▶ 'ča:rənc -a m živ. ⟨⟩ 1. *črnc [človek črne rase]*: nɛ 'ča:rənc ja 'mɛnda d'vā: č'šə'vɛ:ka ɥ'bɛ:ɥ 2. čustv. *kdor je (močno) porjavel od sonca*: sm b'žā: te 'ke:dɥ_nɛ:kɛ 'vɛ:č na 'nivɛ, sm pa p'rɔ: